

**MINISTRSKA KONFERENCA EVROPSKE UNIJE, LATINSKE AMERIKE IN
KARIBOV**

O OKOLJU

BRUSELJ, 4. MARCA 2008

ZAKLJUČNI DOKUMENT

SOPREDESEDUJOČIH DRŽAV

Prva ministrska konferenca Evropske unije (EU) ter Latinske Amerike in Karibov (LAK) o okolju je potekala 4. marca 2008 v Bruslju. Organizirana je bila v skladu z mandatom predsednikov držav in vlad LAK-EU, kakor je bilo določeno na 4. vrhu EU-LAK (maja 2006) na Dunaju, na katerem so se dogovorili o začetku dialoga na politični ravni zaradi izmenjave stališč o okoljskih vprašanjih, ki so v skupnem interesu.

V Evropi, pa tudi v Latinski Ameriki/na Karibih sta dolgoročna blaginja in gospodarska rast odvisni od zagotavljanja trajnostnega razvoja, vključno z zmanjševanjem revščine, zaščito okolja in preudarnim ravnanjem z naravnimi viri.

Na ministrski konferenci so se zbrali okoljski ministri in visoki uradniki iz EU, Latinske Amerike in s Karibov, ki so imeli enkratno priložnost izmenjati poglede obeh regij na področja, ki so v skupnem interesu, in govoriti o morebitnih skupnih ukrepih v prihodnosti.

Ministrska konferenca je omenjene ukrepe oblikovala v naslednja tri glavna tematska področja, o katerih so razpravljali ministri, ne glede na dejavnike drugih prihodnjih tem, povezanih z morebitnimi skupnimi ukrepi. Ukrepi bodo predlagani na 5. vrhu EU-LAK v Limi, ki bo ključna priložnost za spodbujanje obojestranskega regionalnega dialoga in sodelovanja v zvezi z omenjenimi temami:

1. podnebne spremembe: prilagajanje/blaženje,
2. podnebne spremembe: trajnostni energetske viri/energetske tehnologije,
3. biotska pestrost/krčenje gozdov.

Na konferenci so bile predstavljene obetavne izkušnje in ukrepi, ki potekajo na teh področjih, pri čemer je prišlo do konstruktivne izmenjave ter interakcije med udeleženci iz EU in LAK.

Podnebne spremembe: blaženje in prilagajanje

Ministri so potrdili, da so ukrepi zaradi podnebnih sprememb nujni in da bomo morali znatno zmanjšati svetovne izpuste, če želimo doseči končni cilj Okvirne konvencije Združenih narodov o podnebnih spremembah. Poudarili so, da so po mnenju Medvladnega foruma Združenih narodov o podnebnih spremembah (IPCC) latinskoameriške in karibske države med tistimi, ki jih bodo posledice podnebnih sprememb v naslednjih desetletjih najbolj prizadele. Čeprav so nekatere vložile veliko truda v prilagajanje, so njihovo prizadevanje izničili nekateri dejavniki, med katerimi so tudi: pomanjkanje osnovnih informacij, sistemov za opazovanje in spremljanje; pomanjkanje usposobljenosti in primernih političnih, institucionalnih in tehnoloških okvirov; nizek dohodek; naselja na ranljivih območjih. Na konferenci so ugotovili še, da bo vse to prizadevanje učinkovito le, če bo pospremljeno z večstranskimi usklajenimi ukrepi za zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov na podlagi načela skupnih, a različnih odgovornosti.

Udeleženci srečanja so pozdravili dosežke 13. zasedanja Konference pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o podnebnih spremembah (UNFCCC COP13) in 3. zasedanja pogodbenic Kjotskega protokola (COP/MOP3), ki je decembra 2007 potekalo na Baliju. Znova so potrdili odločenost držav obeh regij skleniti globalni dogovor, ki bo temeljil na načrtih z Balija, do konca leta 2009. Na srečanju je bilo poudarjeno, da morata biti ključna elementa takšnega dogovora zavezujoče obveze vseh razvitih držav glede velikopoteznega brezpogojnega zmanjšanja izpustov in primerni ukrepi držav v razvoju za blaženje posledic.

Prav tako so se ministri strinjali z zadnjimi velikopoteznimi in progresivnimi zavezami EU v zvezi s podnebnimi spremembami in spodbujanjem obnovljivih virov energije. Poudarili so pomen odločitve EU o ustanovitvi globalnega zavezništva proti podnebnim spremembam z revnimi državami v razvoju, ki so na tem področju najranljivejše, zlasti z najmanj razvitimi državami (LDC) in majhnimi otoškimi državami v razvoju (SIDS). Tako je bil vzpostavljen politični okvir za skupne ukrepe pri vključevanju podnebnih sprememb v strategije za zmanjševanje revščine.

Ministri so opozorili na potrebo po spodbujanju ukrepov dejanskega prilagajanja v državah LAK, zato da se poveča njihova sposobnost prilagajanja in spopadanja z negativnimi posledicami podnebnih sprememb, vključno z učinkovitejšim preprečevanjem tveganja in upravljanjem. V istem smislu je bila na zasedanju ponovno omenjena potreba po pripravljenosti na katastrofe in krepitvi sistemov zgodnjega opozarjanja, s čimer bi zmanjšali tveganje.

Glede blaženja posledic in trajnostnega razvoja pa so na zasedanju poudarili skupno zavzemanje obeh regij za zmanjševanje intenzivne porabe energije in izpuščanje ogljika v nekaterih vejah gospodarstva. Opozorili so na pomen sinergij

med blaženjem podnebnih sprememb in prilagajanjem ter biotsko pestrostjo. Udeleženci zasedanja so omenili potrebo po večjem sodelovanju na področju tehnologij, povezanih s trajnostnimi in čistejšimi viri energije, pa tudi po prenosu tehnologije in prilagajanju. Podkrepili so pomen ukrepov za spodbujanje razvoja tehnologije in njenega prenosa, pa tudi za zagotavljanje finančnih virov in naložb, ki bi pomagale pri blaženju posledic in prilagajanju na podnebne spremembe.

Na podlagi razprave o omenjenem tematskem področju so nastala naslednja priporočila:

- Spodbujati sodelovanje med regijama v pogajanjih o UNFCCC, zato da se oblikuje močna koalicija, ki bo leta 2009 pomagala doseči dogovor v Københavnu, ob spoštovanju načela skupne, a različne odgovornosti.
- Dati prednost prilagajanju podnebnim spremembam in blaženju njihovih posledic v sodelovanju pri razvoju.
- Povečati ozaveščenost o visoki ceni neukrepanja na področju podnebnih sprememb z nadaljnjimi nacionalnimi in regionalnimi študijami o gospodarskih posledicah teh sprememb.
- Razmisliti o političnih prijemih in pozitivnih pobudah pri vprašanjih, povezanih z zmanjševanjem izpustov zaradi krčenja in razvrednotenja gozdov, ter o vlogi ohranjanja in trajnostnega upravljanja gozdov in spodbujanja zalog ogljika v gozdovih.
- Nadaljnji razmislek o tem, kako bi se izognili krčenju gozdov, in sektorski načini za zmanjševanje izpustov.
- Krepitev sodelovanja, povezanega z mehanizmom čistega razvoja (CDM).
- Izboljšati uvajanje, prenos in primerno uporabo tehnologij ter razvijati inovativne finančne mehanizme.
- Skupno preučevanje blaženja posledic podnebnih sprememb in prilagajanja na regionalni ravni.
- Razmisliti o nadaljnjih načinih za izboljšavo sistemov zgodnjega opozarjanja ter o višji stopnji pripravljenosti na katastrofe, povezane s podnebnimi spremembami.
- Zavedati se, da podnebne spremembe niso pomembne zgolj z okoljskega vidika, temveč so povezane tudi z etičnimi, kulturnimi in varnostnimi vprašanji.

Podnebne spremembe: trajnostni energetski viri/energetske tehnologije

Ministri so poudarili potrebo po spremembi energetskega virov, spodbujanju energetske učinkovitosti ter obnovljivih in nizkoogljičnih energetskega virov, pa tudi večji dostopnosti bolj trajnostnih virov energije kar največjemu številu državljanov. Na teh področjih je potrebno sodelovanje, upoštevati pa je treba posebne regionalne in nacionalne okoliščine. Ključnega pomena je tesnejše sodelovanje in prizadevanje, povezano s skupnimi raziskavami, vključno s širjenjem in prenosom ekotehnologij med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi.

Razpravljali so še o potrebi po širitvi mednarodnega trga z ogljikom, vključno z boljšo in intenzivnejšo izrabo mehanizma čistega razvoja.

Na podlagi razprave o omenjenem tematskem področju so nastala naslednja priporočila:

- Spodbujati medsebojno sodelovanje in uveljavljati raznovrstnost mešanice energetskega virov, zlasti razvoj proizvodnje trajnostne energije, vključno z obnovljivo energijo.
- Pospeševati procese trajnostne proizvodnje ter trgovanja z blagom in storitvami, s posebnim poudarkom na energetskega učinkovitosti.
- V obeh regijah bi bilo treba spodbujati in ustvarjati več priložnosti za uporabo prilagodljivih mehanizmov.
- Zavezati se za večjo skupno raziskovalno dejavnost glede ekotehnologij.
- Spodbujati prenos tehnologij in prijaznega okolja, da bi v sektor trajnostne energije pritegnili zasebne vlagatelje.
- Izboljšati dostop do energije in raziskati priložnosti glede medsebojne povezave omrežij.

Biotska pestrost/krčenje gozdov

Ministri iz držav EU, Latinske Amerike in Karibov so ugotovili, da je sodelovanje enako pomembno, če želimo bistveno upočasniti hitrost izginjanja biotske pestrosti na globalni, nacionalni in regionalni ravni. Potrdili so potrebo po iskanju bolj trajnostnega ravnovesja med socialno-ekonomskim razvojem in ohranjanjem ter trajnostno uporabo narave.

Znova so izrekli svojo trdno obvezo glede podpore delu, ki poteka v okviru Konvencije o biološki pestrosti kot ključnem instrumentu ohranjanja in trajnostne uporabe biološke pestrosti, pa tudi glede dostopa do genskega virov ter pravične in nepristranske delitve koristi, ki izhajajo iz njihove uporabe.

Udeleženci ministrske konference so se seznanili z dejstvom, da se je mednarodna skupnost na svetovnem vrhu o trajnostnem razvoju leta 2002 zavezala k bistveno upočasneni hitrosti izginjanja biotske pestrosti do leta 2010. Potrdili so, da sta hitrost in obseg tega izginjanja še vedno skrb zbujajoča in nesprejemljiva, da so cilji za leto 2010 še vedno skupna prednostna naloga za Latinsko Ameriko, Karibe in EU ter da je odločen globalni napredek pri trajnostni uporabi biotske pestrosti bistvenega pomena za trajnostni razvoj in izkoreninjenje revščine.

Poudarili so potrebo, da bi do leta 2010 dokončno pripravili dogovor o mednarodnem režimu glede dostopa do genskih virov ter o pravični in nepristranski delitvi koristi, ki izhajajo iz uporabe omenjenih virov.

Seznanili so se s pomenom 9. konference držav podpisnic Konvencije o biološki pestrosti, ki bo maja potekala v Bonnu v Nemčiji, saj predstavlja pomemben mejnik na poti do cilja glede biotske pestrosti do leta 2010.

Prav tako so se strinjali z medsebojno odvisnostjo med biotsko pestrostjo in podnebnimi spremembami, hkrati pa poudarili potrebo po krepitevi sinergij in sodelovanja med politikami in ukrepi za zmanjševanje izginjanja biotske pestrosti na eni strani ter blaženjem posledic podnebnih sprememb in prilagajanjem na drugi strani. V tem smislu so se osredotočili na pomen spodbujanja trajnostnega upravljanja gozdov ter stopnjevanja ukrepov za zmanjšanje izpustov zaradi krčenja in razvrednotenja gozdov.

Na podlagi razprave o omenjenem tematskem področju so nastala naslednja priporočila:

- Okrepiti sodelovanje za doseg boljšega usposabljanja, prenosa tehnologij, izvajanja nacionalnih strategij in načrtov za biotsko pestrost, razvoja poenostavljenih mehanizmov za zagotavljanje virov, spodbujati izobraževanje in večjo ozaveščenost ter preživetje avtohtonih in lokalnih skupnosti.
- Spodbujati trajnostno upravljanje gozdov, da bi zmanjšali njihovo krčenje in razvrednotenje.
- Več sinergij in sodelovanja med politikami in ukrepi, povezanimi z biotsko pestrostjo in podnebnimi spremembami.
- Spodbujati vključevanje avtohtonih in lokalnih skupnosti v izvajanje nacionalnih politik, ki se nanašajo na biotsko pestrost.
- Spoznati gospodarsko vrednost biotske pestrosti, s tem v zvezi pa povečati sodelovanje z zasebnim sektorjem in poslovno skupnostjo ter hkrati podpirati

nadomestila za doseganje biotske pestrosti in plačila za storitve, povezane z ekosistemom.

- Na CBD COP9 doseči visoko zastavljene cilje, vključno z velikim napredkom pri pripravi in dogovorih o mednarodni ureditvi dostopa do genskih virov ter pravični in nepristranski delitvi koristi, ki izhajajo iz uporabe omenjenih virov, pospešiti oblikovanje zaščitnih območij, kar vključuje sprejetje ekoloških meril za prepoznavanje ranljivih območij, ki zaščito potrebujejo, ohranjati in trajnostno upravljati gozdove in biotsko pestrost v kmetijstvu, povečati skupne koristi in sinergije med politikami za zaščito biotske pestrosti in blaženje posledic podnebnih sprememb ter ukrepi za prilagajanje, zbirati finančne vire, vključno s sodelovanjem v pobudi, imenovani Life Web.
- Povečati sodelovanje pri ohranjanju in trajnostnem upravljanju gozdov, spremljanju in nadzoru.
- Povečati sodelovanje pri ustanavljanju in vzdrževanju zaščitnih območij.

Na podlagi izzivov, ki so bili predmet bruseljskega zasedanja, so se ministri EU in LAK dogovorili, da bodo skupaj določili več usklajenih ukrepov, ki bi lahko pripomogli k napredku skupnega programa, o katerem so razpravljali. Njihov namen bo natančno določiti področja praktičnega sodelovanja, da bo vzpostavljena kar največja mogoča sinergija in napredek pri skupnem programu ukrepov, povezanih s podnebnimi spremembami, obnovljivimi viri energije in ohranjanjem biotske pestrosti, pa tudi pri drugih okoljskih vprašanjih, ki so v skupnem interesu.

V nadaljevanju so na ministrskem zasedanju LAK-EU z zadovoljstvom potrdili odločitev o eni od dveh točk dnevnega reda pri pripravi 5. vrha LAK-EU »Trajnostni razvoj: okolje; podnebne spremembe; energija«. Rezultati omenjenega srečanja na vrhu naj bi dali podlago za obojestransko regionalno partnerstvo in sodelovanje pri teh vprašanjih.